

Svar på skriftligt spørgsmål om tvångsäktenskap

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 75/2018 rd undertecknat av riksdagsledamot Olli-Poika Parviainen /gröna:

Avser regeringen vidta lagstiftningsåtgärder för att kriminalisera tvångsäktenskap och vad avser regeringen göra för att förbättra myndigheternas kännedom om och praxis för att ingripa vid tvångsäktenskap?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Att tvinga någon att ingå äktenskap är redan i nuläget kriminaliserat, det vill säga belagt med straff. Regleringen uppfyller de krav som Istanbulkonventionen ställer i frågan.

Enligt artikel 37 i Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet (Istanbulkonventionen) ska parterna vidta nödvändiga lagstiftningsåtgärder eller andra åtgärder för att säkerställa att uppsåtliga gärningar som består i att tvinga en vuxen person eller ett barn att ingå äktenskap är straffbelagda.

Konventionen har i Finland verkställts genom regeringens proposition 155/2014 rd. I samband med verkställandet infördes ett explicit omnämnande av tvingande till äktenskap i strafflagen (1 kap. 11 § 2 mom. 8 punkten). Av motiveringarna till propositionen (s. 53–54) och arbetslivs- och jämställdhetsutskottet betänkande 15/2014 rd (s. 8) framgår att tvingande till äktenskap uppfyller brottsrekvisitet för människohandel i 25 kapitlet 3 § i strafflagen, för grov människohandel i 3 a § i lagen eller för olaga tvång i 8 §. Förutom egentligt tvingande är också utlämning, transport, mottagande och inkvartering av en person i syfte att tvinga till äktenskap straffbart. Också försök och medhjälp till människohandel är belagt med straff.

Trots den omfattande regleringen behandlas mycket få brottsmål som gäller tvångsäktenskap. Det ringa antalet beror bland annat på att behandlingen i praktiken förutsätter att offren avger vittnesmål om och vittnar emot människor i sin närhet. Det är också svårt att leda tvingande till äktenskap i bevis. Dessa omständigheter kan inte påverkas genom att den straffrättsliga lagstiftningen ändras. Däremot är det viktigt att fenomenet får uppmärksamhet och att identifieringen av tvångsäktenskap och myndighetssamarbetet utvecklas. Detta är också en förutsättning för att det straffrättsliga ansvaret ska förverkligas.

Justitieministeriet lät i fjol utföra en utredning kring förekomsten och uppdagandet av tvångsäktenskap (Institutet för kriminologi och rättspolitik, utredningsmemoria 2017). Enligt de exper-

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 75/2018 rd

ter som intervjuas i utredningen har myndigheterna otillräcklig kunskap om tvångsäktenskap och om att ingripa i sådana. De intervjuade efterlyste mer anvisningar och utbildning. Särskilt läroanstalter på andra stadiet och professionella inom dessa (lärare, hälsovårdare, psykologer och kuratorer) liksom barnskyddet och migrationsmyndigheten innehar en viktig ställning. Också tillgången på skyddshemsplatser och integrationstjänster för invandrare är viktiga.

Justitieministeriet ordnade i december 2017 en aktualitetsdebatt för myndigheterna om förebyggande av tvångsäktenskap i Finland. Utifrån utredningen och aktualitetsdebatten som nämns, kartlägger justitieministeriet för närvarande tillsammans med övriga myndigheter behovet av fortsatta åtgärder. Uppföljningen av åtgärderna fortsätter som ett led i statsrådets handlingsplan mot människohandel samt inom ramen för det arbete som utförs av kommissionen för bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet.

Helsingfors 26.3.2018

Justitieminister Antti Häkkinen